

بدین گونه که معمولاً در خانه‌های بستگان نزدیک رسم بر این باشد، کافی است. اما اگر یقین به عدم رضایت محرز باشد، آیه شامل آن نمی‌شود. گرچه اینجور افراد کم هستند. بر اساس روایات، انسان از طریق شاهد حال می‌تواند از خانه‌های یاد شده بدون اجازه غذا بخورد چنانکه امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«به خدا قسم منظور این است که انسان به خانهٔ برادر وارد می‌شود و بدون اجازه غذا می‌خورد»^(۱).

گرچه روایات متعدد دیگری نیز به همین مضمون وارد شده اما در همهٔ آنها به عدم افساد و عدم اسراف تأکید شده است^(۲).

۲. منظور از بیوتکم در آیه چیست؟ مرحوم طهرسی در تفسیر گرانقدر خود مجمع البیان می‌فرماید: منظور، خانه‌های همسران و زنان انسان است که در واقع خانهٔ زن مانند خانهٔ خود انسان است. البته کسانی هم بر اساس حدیث (انت و مالک لابیك) گفته‌اند منظور، خانه‌های فرزندان است. و نیز به حکم حدیث: «انَّ أَطِيبَ مَا يَأْكُلُ الْمَرْءُ مِنْ كَسْبِهِ وَ انَّ وَلَدَهُ مِنْ كَسْبِهِ»: «پاکیزه‌ترین طعامی که مرد می‌خورد، طعامی است که با دست‌رنج خود به دست آورد و فرزند او نیز جزو دست‌رنج اوست».

خانه‌های فرزندان داخل در خانه‌های خود انسان است و به همین خاطر در آیه اسمی از خانه‌های فرزندان نیامده است و با ذکر «أَوْ بِيوتكم» دیگر آوردن خانه‌های فرزندان و همسران لزومی ندارد^(۳). همچنین مرحوم علامه طباطبائی معتقد است: «أَوْ بِيوتكم (یا خانه‌های خودتان) هم شامل خانه‌های همسران می‌شود و هم شامل خانه‌های فرزندان»^(۴).

۱. وسائل الشیعه، ج ۲۴، چاپ آل البیت، کتاب اطعمه و اشربه، ابواب آداب المائده، باب ۲۴، ح ۱. «هو والله الرجل یدخل بیت صدیقه فیأكل بغير إذنه». ۲. همان، ح ۴.
۳. مجمع البیان، ج ۸، ص ۱۵۶ - تفسیر نورالثقلین، ج ۳، ص ۶۲۷، ذیل آیه.
۴. المیزان، ج ۱۵، ص ۱۶۵، ذیل آیه.

اسلام و مسلمانان در کشور سورینام (گویان هلند)

در دو شماره گذشته، با ذکر کلیاتی درباره قاره امریکا، و کشف این قاره، به گزارش سیر تاریخی مهاجرت مسلمانان به قاره یادشده پرداختیم و با هدف بیان وضع اسلام و مسلمانان در کشورهای امریکای جنوبی، وضع مسلمانان در ترینیداد و توباگو را نوشتیم. اینک در این شماره وضع اسلام و مسلمانان را در کشور سورینام مورد بررسی قرار می‌دهیم.

سورینام (گویان هلند)

کشور سورینام در شمال امریکای جنوبی واقع است. کارائیب‌ها اولین قومی هستند که در سواحل این سرزمین مسکن گزیدند. در آغاز قرن هفدهم میلادی هلندی‌ها در سورینام به تجارت

برده پرداختند و با لغو بردگی در سال ۱۸۶۳م به استخدام کارگران ارزان قیمت هندی و جاوای متوسل شدند و بدین‌گونه جامعه‌ای بزرگ از هندیان را در این سرزمین به وجود آوردند. در سال ۱۹۵۴م، سورینام به خودمختاری دست یافت و در سال ۱۹۷۵م استقلال کامل

خود را به دست آورد. مرکز حکومت این کشور پاراماریبو نام دارد و تعداد سکنه‌اش به حدود نیم میلیون نفر بالغ می‌گردد^(۱).

مسلمانانی که برای نخستین بار به

افزایش یافته است،
افزایش آهنگ بالای
رشد طبیعی
جمعیت، مهاجرت
مسلمانان به این
کشور و گروندگان
جدید به اسلام، از
علل بالابودن این

شورای اسلامی مسلمانان سورینام از تبلیغات شدید مسیحیان که با امکانات مالی فراوانی توأم است، اظهار نگرانی نموده و می‌کوشد با تأمین رفاه و فراهم آوردن تسهیلات بهداشتی و اقتصادی برای خانواده‌های فقیر، اجازه ندهد آنان مسیحی شوند.

سورینام آمدند،
آفریقائی‌هایی
بودند که حکومت
هلند آنان را به
عنوان برده به آنجا
آورد. آنها از سال
۱۶۶۷م به این
کشور آمدند تا در

درصد است.

اگرچه مسلمانان هویت زبانی و مذهبی را حفظ کرده‌اند ولی به دلیل تفاوت‌های فقهی و قومی تاکنون موفق نشده‌اند، جامعه‌ای یکپارچه به وجود آورند و بسیاری از آنان در شهر پاراماریبو (پایتخت) به تجارت اشتغال دارند. تعداد دیگری نیز کشاورز هستند.

مزارع نیشکر کار کنند. کارگرانی که از جاوه به استخدام هلند در آمدند، همه از مسلمانان شافعی مذهب بودند که از سال ۱۸۵۰ تا ۱۹۳۱م مهاجرت آنان به طول کشید. اسلام در بین افراد این جامعه هنوز پویایی لازم خود را داراست.

در سال ۱۹۸۲م ۳۵٪ جمعیت سورینام مسلمان بودند که به این ترتیب بالاترین درصد جمعیت را در میان تمام

۱. گیتاناسی کشورها، ص ۲۸۱ - ۲۸۲.

شورای اسلامی مسلمانان این سامان از تبلیغات شدید مسیحیان که با امکانات مالی فراوانی توأم است، اظهار نگرانی نموده و می‌کوشد با تأمین رفاه و فراهم آوردن تسهیلات بهداشتی و اقتصادی برای خانواده‌های فقیر، اجازه ندهد آنان مسیحی شوند^(۱).

تساکنون در سورینام، قرآن سه مرتبه به زبان هلندی ترجمه شده است. یکی از ترجمه‌ها متعلق به یک استاد هلندی و دو ترجمه دیگر توسط قادیانی انجام شده است. در سال ۱۹۲۹م

قبل از سال ۱۹۶۰م مبلغین مسلمان که به گویان سفر می‌کردند، تنها از شبه قاره هند می‌آمدند به همین دلیل تنها مذهب حنفی رشد و گسترش یافت.

مسلمانان، سازمان اسلامی سورینام را به وجود آوردند که تا سال ۱۹۷۸م توسط قادیانی‌ها اداره می‌شد از آن تاریخ

هندی‌ها به لحاظ آگاهی‌های عقیدتی، وضع بهتری دارند. در سال ۱۹۷۳م از مجموع ۱۳ وزیر، دو نفر و از ۳۹ نماینده مجلس قانون‌گذاری، هشت نفر از آنان مسلمان بوده‌اند. سورینام به نه بخش تقسیم شده که دست کم مأمور عالی رتبه یک بخش به افراد مسلمان تعلق دارد.

برخی از مسلمانان صاحب تخصص هستند و تعدادی نیز در آموزش‌های عالی اشتغال دارند. دولت اگرچه به مسلمین توجه می‌نماید، ولی در آمارهای خود، تعداد مسلمانان را کمتر از رقم واقعی، قید می‌کند. در سورینام حدود دویست مسجد بنیان نهاده شده که مهم‌ترین آنها، مسجد جامع شهر پاراماریبو می‌باشد که در سال ۱۹۳۲م دایر گردیده است. حدود ۲۰ مدرسه قرآنی و سه مدرسه تمام وقت متعلق به مسلمانان، فعالیت دارند. اما در مدارس، عموماً معارف اسلامی تدریس نمی‌شود. در رادیو و تلویزیون رسمی سورینام مسلمانان ساعت‌هایی را برای معرفی برنامه‌های مذهبی خود در اختیار دارند.

۱. سرزمین اسلام، ص ۶۰۴ - ۶۰۵، اقلیت مسلمان در جهان امروز، ص ۲۴۵ - ۲۴۶.

در گویان بنا نهادند ولی انگلیسی‌ها در سال ۱۷۹۶م آنها را بیرون راندند. در نیمه دوم قرن بیستم جنبش استقلال طلبی با پیدایش احزاب مختلف از جمله حزب مترقی خلق شکل گرفت و جدی جاگان رهبر این حزب در سال ۱۹۵۳م به نخست‌وزیری مستعمره گویان رسید. در ۲۶ مه ۱۹۶۶ استقلال گویان از طرف انگلیسی‌ها به رسمیت شناخته شد و گویان به یکی از اعضای مشترک المنافع انگلستان مبدل گردید. در سال ۱۹۷۰م قانون اساسی کشور، مورد تجدید نظر قرار گرفت و نظام جمهوری بر آن حاکم گشت (۲).

گویان به عنوان پنجاه و ششمین کشور عضو سازمان کنفرانس اسلامی، حدود یکصد و سی هزار مسلمان دارد که ۱۷٪ جمعیت این سرزمین را تشکیل می‌دهند. اسلام در قرن ۱۶ میلادی توسط آفریقائی‌ها و سپس مسلمانان شبه قاره

۱. مجموعه مقالات اسلام در آمریکا، ص ۵۸ و

۱۹۲.

۲. گیتاشناسی نوین کشورها، ص ۳۷۵.

مسلمین جمعیتی به نام انجمن اسلامی سورینام تشکیل دادند. کمتر از ۳٪ مسلمانان قادر به سخن گفتن و نوشتن به زبان عربی هستند. اگرچه اخیراً معلمانی از پاکستان و اندونزی برای تدریس دروس عربی و اصول اسلامی به سورینام رفته‌اند (۱).

گویان

کشور گویان در شمال نیم قاره امریکای جنوبی و در ساحل اقیانوس قرار گرفته است. آرواک‌ها نخستین ساکنان بومی گویان هستند که کاریب‌ها آنها را بیرون راندند.

گویان به عنوان

پنجاه و ششمین کشور عضو سازمان کنفرانس اسلامی، حدود یکصد و سی هزار مسلمان دارد که ۱۷٪ جمعیت این سرزمین را تشکیل می‌دهند. اسلام در قرن ۱۶ میلادی توسط آفریقائی‌ها و سپس مسلمانان شبه قاره هند وارد این کشور شد.

هلندی‌ها در سال ۱۶۱۶م اولین قلعه را

هند وارد این کشور شد.

فرهنگی و اجتماعی آنان احساس رضایت نموده‌اند. نهایت تلاش آنان متحد کردن مسلمانان بود.

قبل از سال ۱۹۶۰م مبلغین مسلمان که به گویان سفر می‌کردند، تنها از شبه قاره هند می‌آمدند به همین دلیل تنها مذهب حنفی رشد و گسترش یافت. پس

در سال ۱۹۷۹م (۱۳۵۷هـ.ش) با وقوع انقلاب اسلامی در ایران، مبلغین

از سال ۱۹۶۶م نسل جوان مسلمانان گویان، مشتاق برقراری ارتباط با جهان عرب شدند. در این سال کشورهای مصر، عراق و لیبی در مرکز حکومت گویان سفارت‌خانه دایر کردند و سرانجام مسلمانان عرب زبان برای کمک به برادران مسلمان خود به گویان سفر کردند. در سال ۱۹۷۷م یکی از مقامات بلندپایه

مسلمانان در گویان سازماندهی خوبی دارند. مسجد، محل حضور و همدمی مسلمانان محلی است و نوجوانان و کودکان در مساجد و مدارس محلی آموزش‌های اسلامی را می‌آموزند. ازدواج مسلمان گویان تنها بین آنان انجام می‌شود، نه با غیر مسلمان و این امر اتحاد آنان را تقویت می‌کند.

لیبی به این کشور سفر کرد و فعالیت‌های سودمندان‌های در زمینه تبلیغات اسلامی ارائه نمود. در سال ۱۹۹۶ رئیس جمهور گویان از برخی کشورهای خاورمیانه نظیر کویت، سوریه، بحرین، قطر، امارات متحده عربی و لبنان دیدن کرد. مبلغان مذهبی پاکستانی یا هندی نیز از جامعه مسلمانان گویان بازدید کرده‌اند و از وضع

شیعه به گویان گام نهادند و در دو منطقه عمده اسکان گزیدند. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی دکتر محمد غازی را که حافظ و قاری قرآن بوده، به گویان فرستاد، این کار به دعوت مجمع مسلمانان گویان به منظور آموزش و برقراری همکاری‌های مذهبی با دانشگاه بین‌المللی مطالعات نوین و

عزاداری ایام محرم توسط هندی‌ها به گویان انتقال یافته است. این مراسم به تازیا (تعزیه) معروف است که با حرکت گروه سوگوار در سطح شهر و با شرکت مسلمانان و حتی غیر مسلمانان به خصوص هندوها برگزار می‌شود.

اتحادیه جوانان مسلمان گویان انجام گرفت. بعد گویان با حوزه علمیه قم رابطه برقرار کرد. حجة الإسلام و المسلمین محمد حسین ابراهیمی که برای امور تبلیغی به گویان رفته بود و مدتی مدیریت کالج مطالعات عالیة اسلامی کشور مزبور را عهده‌دار بود و برای نشر معارف اسلامی در گویان فعالیت‌های رادیویی و تلویزیونی داشت در ۱۵ اردیبهشت ۱۳۸۳ هنگام انجام برنامه‌های فرهنگی به دست عده‌ای افراد خودفروخته و جنایتکار به شهادت رسید بدین‌گونه شیعیان گویان با تأسف فراوان مبلّغی قدرتمند و امام‌جمعه خود را از دست دادند.

توسط برخی مؤسسات اسلامی در گویان، اردو به حاشیه رانده شده است. اکنون جوانان علاقه‌مند در برنامه‌های تعدادی از مساجد می‌توانند زبان عربی و اردو بیاموزند.

امروزه در گویان چند گروه اسلامی فعال وجود دارد که عبارتند از سازمان اسلامی مرکزی گویان حجة العلماء، سازمان جوانان مسلمان، اتحادیه اسلامی گویان، هیأت مسلمانان گویان، انجمن اسلامی صدر گویان متحد، جماعت تبلیغ، مرکز اسلامی شهر

از آنجایی که زبان مادری بسیاری از مسلمانان گویان زبان اردو است، در گویان امروز، این زبان رسانه مهم تبیین و حفظ فرهنگ مسلمانان جنوب آسیاست و ادبیات و شعر آن بسیار نزدیک به نظایر فارسی است اما به علت کثرت استفاده از زبان انگلیسی و ترویج زبان عربی

رژمال.

کوششی برای شکرگزاری به درگاه الهی از جهت لطف بعثت پیامبر است. عزاداری ایام محرم توسط هندی‌ها به گویان انتقال یافته است. این مراسم به تازیا (تمزیه) معروف است که با حرکت گروه سوگوار در سطح شهر و با شرکت مسلمانان و حتی غیر مسلمانان به خصوص هندوها برگزار می‌شود. در زمان حضور استعمارگران اروپایی، این مراسم حرکتی مقاوم بود که آفریقائی‌ها و هندوها را در برابر آبرقدرت‌ها متحد می‌ساخت، در نتیجه از جهان‌گوناگون به ویژه از سوی غربی‌ها برای جلوگیری از برپایی عزاداری مذکور فشارهایی صورت می‌گرفت^(۱). مسلمانان در پارلمان و هیأت وزیران گویان حضور دارند. آنان در احوالات شخصی، خانواده و حقوق مربوط به ارث، مطابق احکام اسلامی عمل می‌کنند.

مسلمانان در گویان سازماندهی خوبی دارند. مسجد، محل حضور و همدلی مسلمانان محلی است و نوجوانان و کودکان در مساجد و مدارس محلی آموزش‌های اسلامی را می‌آموزند. ازدواج مسلمان گویان تنها بین آنان انجام می‌شود، نه با غیر مسلمان و این امر اتحاد آنان را تقویت می‌کند. رواج نمادهای جدید از فرهنگ و هنر اسلامی همچون معماری مساجد و سایر بناها و نیز استفاده از پوشش اسلامی برای بانوان بخشی از فرایند اسلامی شدن را به نمایش می‌گذارند. همه‌ساله شماری از مسلمانان گویان به سفر حج می‌روند.

در کشور گویان عید فطر و قربان و سالروز میلاد نبی اکرم ﷺ تعطیل رسمی است و در روز میلاد پیامبر، مراسم ویژه‌ای برگزار می‌شود. برگزارکنندگان این جشن می‌گویند هدف از برگزاری چنین برنامه‌هایی بزرگداشت رسول اکرم ﷺ و برشمردن تلاش‌های آن حضرت است، همچنین این جشن‌ها

۱. اسلام در سرزمین‌های دور، مجله مسجد، اردیبهشت ۱۳۸۴، نشریه گلبنانگ، یکشنبه ۶ مهر ۱۳۸۲. آینه پژوهش، شماره ۸۶، ص ۱۲۰.

جنگ تبشیری علیه اسلام

واژه جنگهای صلیبی از نوع نظامی آن، واژه‌ای است آشنا که ریشه در زمان‌های گذشته دارد که انسانهای زیادی در اثر آن جنگها کشته شده است. اما دور جدید آن که از زبان عده‌ای از زمامداران افراطی و متعصب غربی مانند جرج بوش و دار و دسته‌اش (اگرچه به صورت دیگری مطرح است) هرچه در توان دارند بر طبل آن می‌کوبند و اخیراً در قالب «طرح راه» یا «خاورمیانه بزرگ» مطرح می‌کنند.

ولی جنگ صلیبی از نوع فرهنگی که خطرناکتر و مؤثرتر از نوع نظامی آن است، علاوه بر اینکه از زمانهای دور، از طرف واتیکان تبلیغات گسترده‌ای علیه اسلام و مسلمانان توسط مؤسسات گوناگون، که در کشورهای مختلف دنیا بخصوص کشورهای اسلامی بنا نهاده شده و با تبلیغات زهرآگین جناب «پاپ بندیکت» شانزدهم دامن زده می‌شود.

در این زمینه فرازی از کتاب «واتیکان، دنیای اسلام و غرب» تحت

عنوان «جنگ تبشیری علیه اسلام»، نوشته استاد «سید هادی خسر و شاهی» سفیر سابق جمهوری اسلامی ایران در واتیکان، که مطالعات وسیعی درباره مسیحیت دارند، تقدیم خوانندگان فهیم و آگاه مجله می‌کنیم تا بدینوسیله تنها به گوشه‌ای از تبلیغات گسترده و بناحق واتیکان و پاپ علیه اسلام و مسلمانان اشاره نمائیم.

مکتب اسلام

به نوعی جنگ صلیبی - تبشیری علیه مسلمانان اشاره کردم، نوع نظامی آن را همه ما در گوشه و کنار جهان شاهد هستیم، لازم است به نوع فرهنگی! - تبلیغی آن نیز به نحوی پردازیم.

برخی از کارشناسان اقتصادی عقیده دارند سومین یا چهارمین دولت ثروتمند جهان واتیکان است. در یک برنامه اختلاس از بانک ایتالیا که یک میلیارد و هفتصد هزار دلار بود، رئیس بانک واتیکان متهم اصلی است که پولها را به آمریکای جنوبی فرستاده است. او یک کشیش آمریکایی و مشاور ویژه

هم اکنون بسیاری از مؤسسات مسیحی در جهان، علیه اسلام و قرآن تبلیغات وسیعی را انجام می‌دهند، از جمله سازمانی که مرکز آن در شهر «اشتوتگارت» (آلمان غربی) قرار دارد. این مرکز دارای شعبه‌ای در شهر «بازل» (سوئیس) می‌باشد. این مرکز به بسیاری از زبان‌ها نشریه و کتاب منتشر می‌سازد. در تمامی این نوشته‌ها به رد اسلام و قرآن پرداخته‌اند.

نام چند نمونه از کتاب‌های این مرکز به قرار زیر است:

میزان حق (سه جلد).

روشنگری اندیشه‌ها درباره منابع اسلام.

دعوت حق.

خدا و مسیح.

صلیب در انجیل و قرآن.

دین مسیح نسخ نمی‌شود.

شخصیت مسیح در انجیل و قرآن.

آیا خدا در جسم ظاهر می‌شود؟.

آمزش در مسیحیت.

خدای یگانه در سه چهره مقدس.

این مرکز تبشیری شعبه‌ای هم در لندن دارد که اخیراً دیدم گروهی از پسران و دختران اروپایی و شرقی، نشریات این مؤسسه را به زبان‌های مختلف و از جمله «عربی» در خیابان‌های لندن، به‌طور رایگان در بین مسلمانان و به ویژه اعراب توزیع می‌کنند.

در لبنان کشیش متعصبی به نام «یوسف الحداد» زندگی می‌کند که دهها کتاب علیه اسلام و قرآن منتشر ساخته است. او در کتاب‌های خود بسیاری از آیات قرآن را تحریف نموده است.

معروفترین نوشته او چنین است:

مقدمه‌ای بر گفتگوی اسلام و مسیحیت.

قرآن، دعوتی مسیحی؟.

قرآن و مسیحیت.

اسرار قرآن.

مسیح و محمد از دیدگاه قرآن.

انجیل و قرآن.

در استرالیا نیز مجموعه‌ای از کشیش‌های متعصب وجود دارند که در مقالات

و نشریاتشان علیه پیامبر و تعالیم اسلام مطالبی نوشته و به شدت به فعالیت مشغولند. اخیراً در این کشور کتابی از «جون لاون» منتشر شده به نام «خطر اسلام» نویسنده این کتاب که سالها در سرزمین‌های اسلامی می‌زیسته و اکنون در لندن زندگی می‌کند، در این کتاب به شدت به اسلام و مسلمین توهین نموده است. او گذشته از این کتاب، در رادیوهای محلی با انجام مصاحبه‌هایی به اسلام حمله می‌کند.

در فرانسه نیز اخیراً انتشارات «سرف» کتابی به نام «ما و اسلام» منتشر ساخته، نویسنده این کتاب راهبی به نام (یوحنا محمد عبدالجلیل) یک مسلمان مراکشی الاصل می‌باشد که در دانشگاه

واتیکان در سراسر دنیا پنج هزار مجله و روزنامه با دو میلیارد تیراژ منتشر می‌سازد. در خود واتیکان علاوه بر روزنامه یومیة ایتالیایی که از ۱۲۰ سال پیش منتشر می‌شود، هفته‌نامه‌هایی هم به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی، اسپانیایی و پرتغالی منتشر می‌گردد. کلیسا در کشورهای آفریقایی بالغ بر ۱/۵ میلیون واحد مؤسسه، مرکز، کلیسا، درمانگاه، مدرسه و غیره دارد که یکصد و یازده هزار کشیش، مدیر، کارمند، دکتر، مهندس و غیره (از مجموع ۲۲۰۰۰۰ مبلغ مسیحی در جهان) آنها را اداره می‌کند و هزینه سالانه آنها بالغ بر یک میلیارد دلار است.

«قروین» مراکش تحصیل کرده و آن‌گاه به پاریس سفر نموده و در سال ۱۹۴۵ مسیحی شده است! در این کتاب نیز حملات شدیدی علیه اسلام به چشم

می خورد.

در هند، حرکات تبشیری گروهی از پیروان اسلام را جلب کرده و آنان کتابهایی علیه اسلام به زبان‌های محلی منتشر می‌سازند، یکی از فعالترین مبشرین ک. علوی مؤلف کتاب «آیا خدا فرزند دارد؟» می‌باشد، که کتاب‌هایش در منطقه توزیع می‌شود.

در اندونزی نیز مسلمان‌زاده‌هایی که مسیحی می‌شوند، پس از مسیحی شدن شروع به تألیف کتبی در رد اسلام می‌نمایند از جمله آنان می‌توان «رفاعی برهان‌الدین» مؤلف کتاب «عیسی در قرآن» را (باندوک ۱۹۶۵) - نام برد. البته در اندونزی بیش از چهارده هزار مبلغ و مبشر مسیحی مشغول فعالیت هستند و تنها در جزیره بورینو که یک جزیره مسلمان‌نشین است، بیش از یک هزار مبشر مسیحی به تبلیغ اشتغال دارند و از هم‌اکنون برنامه وسیعی برای مسافرت پاپ به آسیا، از جمله هند و اندونزی از طرف واتیکان تدارک دیده می‌شود.

مؤسسه‌های تبشیری در برخورد با دنیای اسلام از شیوه دیگری هم استفاده می‌کنند و آن شعار حمایت مسیحیان و پیروان ادیان توحیدی از ساکنین سرزمین‌های کمونیستی است که در این برنامه: «اتحاد اروپایی دموکراتیک مسیحی در رم» دقیقاً برگزارکننده برنامه‌های تبشیری است. مؤسسه دیگر، «کنگره جهانی ادیان» است، که هدف آن امکان پیدا کردن آزادی تغییر عقیده و ازدواج زن مسلمان با مرد مسیحی است.

این مؤسسات برای پیشبرد برنامه‌های تبشیری خود از ایجاد باشگاه‌های ورزشی کودکان، مدارس ابتدایی و متوسط، تأسیس دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها در بهترین شکل و محتوی نیز بهره‌مند می‌شوند. آنها در این راه تا آنجا پیش رفته‌اند که در برخی از سرزمین‌های اسلامی درس «دین اسلام» را از دروس مدارس و

دانشگاه‌های رسمی یا کم کرده و یا به طور کلی حذف نموده‌اند.

شگرد دیگر آنان انتشار نشریات جنسی است. مبلغین مسیحی به زندان‌های سیاسی هم سرکشی می‌کنند. به ویژه در اندونزی، از زندانیان کمونیست دیدار

می‌نمایند و پس از مذاکره با آنها، خانواده‌هایشان را مسیحی می‌نمایند.

یک جمعیت مذهبی که به نام مسیحیت فعالیت می‌نمایند، روزنامه‌ای به نام «برج مراقبت» دارد که به ۸۰ زبان و با تیراژ چند میلیون نسخه نشر می‌یابد. رادیوهای تبشیری مسیحی فراوان است که از جمله می‌توان از رادیوهایی که در کشورهای سودان، اسپانیا، ایتالیا، آلمان غربی و سوئیس قرار دارد نام برد. رادیو واتیکان هم روزانه به ۳۶ زبان برنامه پخش

واتیکان نوعاً از فعالیت‌های خود در

روزنامه رسمی خود چیزی منتشر

نمی‌سازد و یک سیاست کتمان و ابهام بر

کلیه امور واتیکان حکم فرما است. ولی

طبق اطلاعات منتشر شده در اروپا هم

اکنون واتیکان ۸۰ هزار مبشر را برای

اعزام به سراسر دنیای اسلام تا سال

۲۰۰۰ آماده می‌سازد.

می‌کند. یک گروه مسیحی به نام «پاپتیست‌ها» ۱۱۲ ایستگاه رادیو در ۳۸ سرزمین دارد. برای رادیوی جنوب شرقی آسیا در سال ۱۹۸۰ بودجه‌ای معادل ۲۰ میلیون دلار اختصاص یافته است. این رادیو به ۲۸ زبان آسیایی برنامه پخش می‌کند.

مبشرین اینگونه محافل از هر وسیله‌ای سود می‌جویند و در این راه از جنگ هم گریزان نیستند. نبرد مسلحانه بین اسلام و مسیحیت در لبنان - فیلیپین - قبرس - نیجریه و اریتره در همین رابطه است!

برخی مسیحیان کاتولیک با در دست گرفتن برنامه‌های اقتصادی و واردات و

صادرات در بسیاری از این کشورها، به برنامه‌های تیشیری اقدام می‌نمایند. هم اکنون در جهان ۱۶ مرکز عمده برنامه‌ریزی تیشیری (در آفریقا دو مرکز - در آسیا ۶ مرکز، و ۸ مرکز در اروپا و آمریکا) وجود دارد که به برنامه‌ریزی درازمدت مشغولند و بودجه آنها از طرف واتیکان تأمین می‌شود. واتیکان منابع اقتصادی، شرکت‌ها و اموال فراوانی در اختیار دارد که میزان آن از اسرار به شمار می‌آید و تنها پاپ و چند تن از نزدیکانش از میزان بودجه و ثروت واتیکان آگاهند اما برخی از کارشناسان اقتصادی عقیده دارند سومین یا چهارمین دولت ثروتمند جهان واتیکان است. در یک برنامه اختلاس از بانک ایتالیا که یک میلیارد و هفتصد هزار دلار بود، رئیس بانک واتیکان متهم اصلی است که پولها را به آمریکای جنوبی فرستاده است. او یک کشیش آمریکایی و مشاور ویژه پاپ است.

گفتنی است که برای اجرای برنامه تیشیر مسیحیت در آفریقا و آسیا علاوه بر کاتولیک‌ها، فرقه‌های دیگر مسیحیت نیز فعال هستند و تنها یک گروه پروتستان در آمریکا «بیلی گراهام» دست به جمع‌آوری یک بلیون دلار زده است.

واتیکان در سراسر دنیا پنج هزار مجله و روزنامه با دو میلیارد تیراژ منتشر می‌سازد. در خود واتیکان علاوه بر روزنامه یومیه ایتالیایی که از ۱۲۰ سال پیش منتشر می‌شود، هفته‌نامه‌هایی هم به زبانهای انگلیسی، فرانسه، آلمانی، اسپانیایی و پرتغالی منتشر می‌گردد. کلیسا در کشورهای آفریقایی بالغ بر ۱/۵ میلیون واحد مؤسسه، مرکز، کلیسا، درمانگاه، مدرسه و غیره دارد که یکصد و یازده هزار کشیش، مدیر، کارمند، دکتر، مهندس و غیره (از مجموع ۲۲۰۰۰۰۰ مبلغ مسیحی در جهان) آنها را اداره می‌کند و هزینه سالانه آنها بالغ بر یک میلیارد دلار است.

چنانکه دو سه بار اشاره کردم، واتیکان نوعاً از فعالیت‌های خود در روزنامه رسمی خود چیزی منتشر نمی‌سازد و یک سیاست کتمان و ابهام بر کلیه امور واتیکان حکم فرما است. ولی طبق اطلاعات منتشر شده در اروپا هم اکنون واتیکان

۸۰ هزار مبشر را برای اعزام به سراسر دنیای اسلام تا سال ۲۰۰۰ آماده می‌سازد. تسلط مبشرین به دو یا سه زبان یکی از شرایط عمده اعزام آنها است و خود پاپ به پنج زبان به طور مسلط حرف می‌زند.

البته بررسی عملکرد واتیکان و گروه‌های مسیحی دیگر در اروپا و آفریقا و آسیا (به ویژه کشورهای اسلامی) نیازمند یک کادر مجهز و زبان‌دان و فارغ‌البال است که در این زمینه ضمن مسافرت‌های گوناگون بتوانند حقایق را آن‌چنان که هست از نزدیک ارزیابی و گزارش کنند.

در اینجا بی‌مناسبت نیست اشاره کنم که کتاب‌خانه واتیکان بالغ بر یک میلیون نسخه کتاب دارد که از این تعداد ۷۰ هزار آن خطی و قدیمی است، جالب آنکه اخیراً یک قرارداد چند میلیاردی هم برای ساختن یک ساختمان ضد اتمی در داخل واتیکان بسته شده که واتیکان مدعی است برای حفظ کتاب‌ها و اسناد گرانبها به ساختن این پناهگاه اقدام کرده است! که طبعاً علاوه بر کتاب‌ها، در صورت ضرورت افراد خاصی هم می‌توانند از آن استفاده کنند؟!.

سید هادی خسروشاهی^(۱)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رساله جامع علوم انسانی

۱. این بحث در سال ۱۳۶۲، به عنوان گزارشی کوتاه درباره واتیکان و نوع دیپلماسی و فعالیت آن، به «سینار مرکزی سرپرستان نمایندگیهای جمهوری اسلامی ایران در اروپا و آمریکا» که در وزارت امور خارجه - تهران، منعقد گشته بود، ارائه شد و سپس در «کیهان» مورخ ۱۵ تا ۱۷ آبان‌ماه ۱۳۶۲، منتشر گردید... این بحث را سفیر واتیکان در تهران، «مقالاتی علیه واتیکان» تلقی نمود؟! و اینک برای شناخت چگونگی «داوری» و آشنایی اجمالی با تشکیلات و روشهای کلی سیاست واتیکان در این کتاب نقل می‌شود... بخش مربوط به کتابخانه واتیکان و نسخ خطی موجود در آن، در کتاب مستقلی منتشر خواهد شد.